

školský vzdělávací program

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM DR. J. PEKAŘE V MLADÉ BOLESLAVI

RVP G 8-leté gymnázium

Anatomie a fyziologie člověka

Gymnázium Dr. Josefa Pekaře

Učební osnovy

Název školy	Gymnázium Dr. Josefa Pekaře		
Adresa	Palackého 211, Mladá Boleslav 293 80		
Název ŠVP	ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM DR. J. PEKAŘE V MLADÉ BOLESLAVI		
Platnost	1.9.2009	Dosažené vzdělání	Střední vzdělání s maturitní zkouškou
Název RVP	RVP G 8-leté gymnázium	Délka studia v letech:	8

1.1 Volitelné vzdělávací aktivity

Anatomie a fyziologie člověka

prima	sekunda	tercie	kvarta	kvinta
sexta	septima	oktáva		
		0+2		

Charakteristika předmětu

Volitelný vyučovací předmět Anatomie fyziologie člověka rozšiřuje a prohlubuje obsah povinného vyučovacího předmětu Biologie pro 3.roč./septimu, který je zaměřen na biologii člověka. Je vyučován v rozsahu dvou vyučovacích hodin týdně a je určen pro studenty 4.ročníku/oktávy.

Ve výuce je kladen důraz na propojování znalostí o jednotlivých orgánových soustavách, tak aby studenti pochopili vztahy mezi procesy probíhající v lidském těle a uvědomovali si fungování lidského těla jako celku. Studenti by si měli osvojit zásady zdravého způsobu života a získané informace by jim měli pomoci při předcházení civilizačním chorobám. Studenti se orientují v příčinách a v důsledcích běžnějších lidských onemocnění.

Je určen studentům, kteří mají hlubší zájem o biologii člověka a chtějí si rozšířit své znalosti a dovednosti v této oblasti. Předmět je tedy především určen budoucím studentům lékařských fakult, farmacie, fyzioterapie, genetiky atd..

oktáva

oktáva

0+2 týdně, V

embryologie

Očekávané výstupy		Učivo
Žák: <ul style="list-style-type: none"> Chápe rozdíl mezi pojmy fylogeneze a ontogeneze <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem ontogeneze a fylogeneze - rozděluje prenatální vývoj na jednotlivé fáze - podrobně popisuje průběh blastogeneze - chápe spojení mezi zárodečnými listy a orgánovými soustavami - vysvětlí proces hominizace a sapientace 		<ul style="list-style-type: none"> - blastogeneze - notogeneze - organogeneze - fylogeneze člověka - sapientace, hominizace
Průřezová témata	přesahy do učebních bloků:	přesahy z učebních bloků:

funkční morfologie tkání

Očekávané výstupy		Učivo
Žák: <ul style="list-style-type: none"> Vysvětlí rozdíl mezi jednotlivými typy tkání <ul style="list-style-type: none"> - popíše stavbu všech typů tkání - umí vysvětlit význam a funkce jednotlivých tkání - pozoruje mikroskopem vybrané preparáty tkání 		<ul style="list-style-type: none"> - epitely (podle tvaru buněk, podle funkce...) - pojivové tkáně (vazivo, chrupavka, kostní tkáň) - svalová tkáň (hlaká, příčně pruhovaná, srdeční) - nervová tkáň - regenerační schopnost
Průřezová témata	přesahy do učebních bloků:	přesahy z učebních bloků:
	Biologie septima Tkáně	

opěrná soustava

Očekávané výstupy		Učivo
Žák: <ul style="list-style-type: none"> Popíše podrobně stavbu kostry <ul style="list-style-type: none"> - popíše vnější a vnitřní stavbu kostí a uvede funkci jednotlivých částí - umí vysvětlit osifikaci a zná její typy - uvádí příklady jednotlivých typů pevných i pohyblivých spojení kostí - popíše stavbu lidské kostry (česky i latinsky), dokáže jednotlivé části ukázat na kostře - uvádí rozdíly mezi kostrou ženy a muže, novorozence a dospělého - umí vysvětlit příčinu kloubních onemocnění - umí vysvětlit příčinu a uvědomuje si důsledky špatného tvaru páteře 		<ul style="list-style-type: none"> - obecná stavba kostí, pevné a pohyblivé spojení - osifikace - osový skelet - páteř, hrudník, lebka, - kostra končetin - pletenec a volná končetina
Průřezová témata	přesahy do učebních bloků:	přesahy z učebních bloků:
	Biologie septima Kosterní soustava	

oktáva

svalová soustava

Očekávané výstupy Žák: <ul style="list-style-type: none"> Rozumí propojení soustavy kosterní a svalové <ul style="list-style-type: none"> -popíše vnější a vnitřní stavbu kosterního svalu, včetně stavby myofibrilů -vysvětlí princip svalového stahu, zná molekulární podstatu svalové kontrakce -vysvětlí příčinu rigor mortis -rozdělí svaly podle tvaru, funkce, směru svalových snopců, podle vzájemného působení -umí pojmenovat svaly na těle člověka -základní části umí pojmenovat latinsky 		Učivo <ul style="list-style-type: none"> stavba kosterního svalu - svalové vlákno, myofibrila princip svalového stahu svaly hlavy, krku, trupu a končetin
Průřezová témata	přesahy do učebních bloků: Biologie septima Svalová soustava	přesahy z učebních bloků:

krev

Očekávané výstupy Žák: <ul style="list-style-type: none"> Podrobně vysvětlí funkci cévní soustavy <ul style="list-style-type: none"> -vysvětlí význam homeostázy -popíše funkce krve -zná složení krve a vysvětlí význam jednotlivých složek krve -vysvětlí princip specifické a nespecifické imunity, vysvětlí princip očkování -zná princip krevního systému ABO a systému Rh, uvědomuje si nutnost dárcovství a princip transfúze krve -nakreslí a popíše stavbu a činnost srdce -rozpozná vnější projevy srdeční činnosti -popíše průběh krevních oběhů, vysvětlí rozdíl fetálního oběhu -zhodnotí vliv rizikových civilizačních faktorů na onemocnění oběhové soustavy -základní části CS umí latinsky 		Učivo <ul style="list-style-type: none"> funkce krve složení krevní plazmy stavba a funkce krevních elementů imunita krevní skupiny cévy - typy, stavba a funkce
Průřezová témata	přesahy do učebních bloků: Biologie septima Oběhová soustava	přesahy z učebních bloků:

krevní oběh

Očekávané výstupy Žák: <ul style="list-style-type: none"> Podrobně vysvětlí funkci cévní soustavy <ul style="list-style-type: none"> -vysvětlí význam homeostázy -popíše funkce krve -zná složení krve a vysvětlí význam jednotlivých složek krve -vysvětlí princip specifické a nespecifické imunity, vysvětlí princip očkování -zná princip krevního systému ABO a systému Rh, uvědomuje si nutnost dárcovství a princip transfúze krve -nakreslí a popíše stavbu a činnost srdce -rozpozná vnější projevy srdeční činnosti -popíše průběh krevních oběhů, vysvětlí rozdíl fetálního oběhu -zhodnotí vliv rizikových civilizačních faktorů na onemocnění oběhové soustavy -základní části CS umí latinsky 		Učivo <ul style="list-style-type: none"> stavba a činnost srdce krevní oběhy (velký tělní, malý plicní, vrátnicový, koronární, portální) krevní tlak onemocnění a srdeční vady
Průřezová témata	přesahy do učebních bloků: Biologie septima Oběhová soustava	přesahy z učebních bloků:

oktáva

mízní soustava

Očekávané výstupy Žák: <ul style="list-style-type: none"> Podrobně vysvětlí význam mízní soustavy <ul style="list-style-type: none"> -popíše stavbu mízního systému -zhodnotí význam jednotlivých částí mízní soustavy (míza, mízní uzliny a mízní orgány) 		Učivo <ul style="list-style-type: none"> - míza, mízní cévy, mízní oběh - slezina
Průřezová témata	přesahy do učebních bloků: Biologie <ul style="list-style-type: none"> septima Mízní soustava 	přesahy z učebních bloků:

dýchací soustava

Očekávané výstupy Žák: <ul style="list-style-type: none"> Podrobně vysvětlí význam dýchací soustavy <ul style="list-style-type: none"> -popíše orgány dýchací soustavy a vysvětlí jejich funkci -vysvětlí princip ventilace plic, popíše mechaniku dýchání -vysvětlí způsoby přenosu dýchacích plynů a zná negativní důsledky přenosu CO a vlivu dusičnanů -uvědomuje si negativní důsledky kouření na zdraví člověka -vysvětlí fungování obranných a ochranných mechanismů DS -vysvětluje příčiny a důsledky nejdůležitějších onemocnění a zná prevenci -základní části DS umí latinsky 		Učivo <ul style="list-style-type: none"> - zevní a vnitřní dýchání - stavba a funkce dýchacích cest - stavba plic - plicní ventilace - přenos dýchacích plynů - obranné reflexy a onemocnění
Průřezová témata	přesahy do učebních bloků: Biologie <ul style="list-style-type: none"> septima Dýchací soustava 	přesahy z učebních bloků:

trávicí soustava

Očekávané výstupy Žák: <ul style="list-style-type: none"> Podrobně objasní funkci trávicí soustavy <ul style="list-style-type: none"> -popíše stavbu stěny trávicí trubice -popíše a vysvětlí funkce jednotlivých částí trávicího systému -vysvětlí proces trávení -zná základní složky potravy, má přehled o výskytu a funkci jednotlivých vitaminů -vysvětlí přímé souvislosti mezi stravovacími zvyklostmi a civilizačními chorobami -dle možností uplatňuje zásady zdravé výživy -vysvětluje příčiny a důsledky nejdůležitějších onemocnění a zná prevenci -základní části TS umí latinsky 		Učivo <ul style="list-style-type: none"> - funkce trávicího systému - stavba a funkce jednotlivých částí trávicí trubice - stavba a funkce trávicích žláz (slinivka břišní a játra) - metabolismus látek (tuky, cukry, bílkoviny) - živiny (voda, minerální látky, vitamíny, tuky, cukry, bílkoviny) - onemocnění
Průřezová témata	přesahy do učebních bloků: Chemie <ul style="list-style-type: none"> septima Biochemie Biologie <ul style="list-style-type: none"> Trávicí soustava 	přesahy z učebních bloků:

oktáva

vylučovací soustava

Očekávané výstupy Žák: <ul style="list-style-type: none"> Chápe význam vylučovací soustavy <ul style="list-style-type: none"> -popíše orgány vylučovací soustavy -vysvětlí funkci ledvin -vysvětlí princip tvorby moči -zdůvodní význam pitného režimu -vysvětluje příčiny a důsledky nejdůležitějších onemocnění a zná prevenci -základní části VS umí latinsky 		Učivo <ul style="list-style-type: none"> - stavba a funkce ledvin - stavba a funkce nefronu - tvorba moči - řízení činnosti ledvin - stavba a funkce jednotlivých částí močových cest - onemocnění
Průřezová témata	přesahy do učebních bloků: Biologie septima Vylučovací soustava	přesahy z učebních bloků:

kožní soustava

Očekávané výstupy Žák: <ul style="list-style-type: none"> Podrobně vysvětlí význam kůže pro lidský organismus <ul style="list-style-type: none"> -vysvětlí funkci kůže a přídatných kožních orgánů -popíše stavbu kůže a vysvětlí význam jednotlivých složek -vysvětlí rizika nadměrného slunění v souvislosti s výskytem rakoviny kůže -vysvětlí fungování termoregulace a ochranných mechanismů proti nízkým, resp.vysokým teplotám -vysvětluje příčiny a důsledky nejdůležitějších onemocnění a zná prevenci 		Učivo <ul style="list-style-type: none"> - stavba a funkce kůže a kožních derivátů - onemocnění - termoregulace
Průřezová témata	přesahy do učebních bloků: Biologie septima Kožní soustava	přesahy z učebních bloků:

látkové řízení organismu

Očekávané výstupy Žák: <ul style="list-style-type: none"> Vysvětlí podíl hormonů na řízení lidského organismu <ul style="list-style-type: none"> -vysvětlí podstatu humorálního řízení organismu -umí rozdělit hormony podle chemického složení -objasní význam a fungování hypotalamo-hypofyzárního systému -lokalizuje endokrinní žlázy a zná jejich nejdůležitější hormony -vysvětlí význam jednotlivých hormonů na funkci organismu -zná důsledky hypofunkce nebo hyperfunkce některých žláz s vnitřní sekrecí 		Učivo <ul style="list-style-type: none"> - typy hormonů (neurohormony, tkáňové hormony) - hypotalamohypofyzární komplex -endokrinní žlázy (šišinka, štítná žláza, příštítná tělíska, langerhansovy ostrůvky, nadledviny,pohlavní žlázy)
Průřezová témata	přesahy do učebních bloků: Chemie septima Biochemie Syntetické makromolekulární látky Biologie Endokrinní žlázy	přesahy z učebních bloků:

oktáva

nervové řízení organismu

Očekávané výstupy		Učivo
Žák: <ul style="list-style-type: none"> Chápe činnost nervové soustavy 		<ul style="list-style-type: none"> stavba neuronu synapse a princip šíření nervového vzruchu CNS - mozek a páteřní mícha - stavba a funkce obvodové nervy - nervy mozkomíšní (míšni a hlavové) a nervy vegetativní (sympatické a parasympatické) nepodmíněné reflexy a podmíněné reflexy
Průřezová témata	přesahy do učebních bloků:	přesahy z učebních bloků:
	Biologie septima Nervová soustava	Praktická psychologie oktáva Duševní hygiena

smyslová soustava

Očekávané výstupy		Učivo
Žák: <ul style="list-style-type: none"> Objasňuje způsoby přenosu informací z okolního světa, ale i z vnitřního prostředí rozdělí základní typy receptorů (<i>chemoreceptory, fotoreceptory, mechanoreceptory, termoreceptory, nociceptory, proprioreceptory</i>) popíše stavbu a vysvětlí funkci jednotlivých smyslových orgánů vysvětluje příčiny a důsledky nejdůležitějších onemocnění a zná prevenci základní části smyslových orgánů umí latinsky 		<ul style="list-style-type: none"> druhy receptorů ústrojí zrakové - stavba a funkce, vady a onemocnění ústrojí sluchové a rovnovážné - stavba a funkce ústrojí čichové a chuťové -stavba a funkce
Průřezová témata	přesahy do učebních bloků:	přesahy z učebních bloků:
	Fyzika sexta Mechanické kmitání a vlnění septima Optika Biologie Smyslová soustava	Interakční psychologický seminář oktáva Sebepoznávání Praktická psychologie Duševní hygiena Interakční psychologický seminář Relaxace, koncentrace